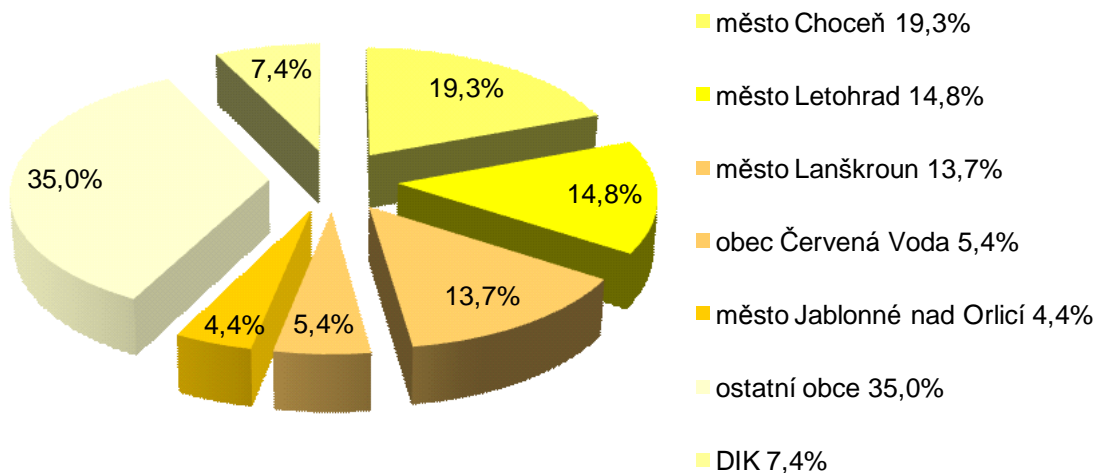

Jakou cenu má pitná voda?

Odpověď na tuto otázku si pokládají snad všichni její spotřebitelé.

Akciová společnost Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí zajišťuje dodávku pitné vody, odvádění a čištění odpadních vod v 61 městech a obcích Východočeského kraje.

Akcionáři společnosti jsou především města a obce, která vlastní 92,6 % základního kapitálu.

Graf: vlastnická struktura společnosti

Společnost Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí (dále VAK) je tedy komunální společností s tzv. smíšeným modelem vlastnictví, což znamená, že společnost vlastní veškerý vodohospodářský majetek a sama ho také provozuje.

V České republice existují tyto provozní modely:

- Oddílný model provozování - jedná se o nejčastější variantu provozního modelu, v rámci kterého bývají uzavírány dlouhodobé smlouvy mezi vlastníkem infrastruktury (veřejným sektorem) a provozovatelem (soukromým sektorem). Jejich vzájemný vztah je upraven smlouvou o provozování vodohospodářské infrastruktury. Tento model je aplikován u 67 % vodárenského trhu.
- Smíšený model provozování - tento model je druhou nejpoužívanější variantou. Infrastruktura je v tomto případě vlastněna i provozována jedním subjektem. V této variantě může mít podíl i soukromý sektor. Smíšený model je uplatňován v 18 % případů a funguje i ve VAK Jablonné n. O.
- Vlastnický model provozování - na českém trhu je zastoupen v malé míře, cca 2 %. V rámci tohoto modelu bývá klíčový veřejný sektor jakožto vlastník infrastruktury, který je zároveň stoprocentním majitelem provozní společnosti.
- Model samostatného provozování - tento nejméně využívaný model pokrývá pouze 1 % trhu. Jedná se o situaci, kdy obce a města provozují vodohospodářskou infrastrukturu samostatně na základě rozhodnutí krajského úřadu.

Asi ve 12 % případů bývají využívány kombinované varianty výše uvedených modelů.

O společnosti Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí, a.s.

Společnost Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí, a.s. vlastní a provozuje celkem 709 km vodovodní sítě a zásobuje 76 300 obyvatel pitnou vodou, dále vlastní a provozuje celkem 156 km kanalizační sítě a odkanalizovává celkem 30 200 obyvatel.

Předmět činnosti společnosti se od jejího vzniku v roce 1994 postupně rozšířil z tradičních činností, kterými jsou výroba a dodávka pitné vody, odvádění a čištění odpadních vod, údržba a opravy vodohospodářských sítí a objektů na další služby spojené s vodním hospodářstvím.

Prioritou společnosti v 90. letech bylo zlepšení čistoty našich toků díky rozšíření odkanalizování a realizaci moderních technologií čištění odpadních vod. Postupně byly intenzifikovány čistírny odpadních vod Lanškroun, Choceň a Letohrad.

Vodovodní síť je udržována, opravována a rekonstruována moderními potrubními materiály s cílem zajistit spotřebitelům kvalitní pitnou vodu. Nepřetržitý provoz vodárenského dispečinku zajišťuje sledování kvality vody. Ztráty vody ve vodovodní síti dosáhly v roce 2014 vynikající hodnoty 11 % (celorepublikový průměr činí 18 %).

Aplikovaný smíšený model provozování umožňuje efektivně hospodařit a především investovat do spravovaného majetku. Hospodaření společnosti nezatěžuje odvádění zisku soukromému (většinou zahraničnímu) provozovateli, jak je to v případě oddílného modelu provozování, se kterým se setkáváme ve většině velkých měst. Na základě plánu obnovy infrastrukturního majetku jsou téměř všechny vygenerované prostředky investovány do obnovy vodohospodářského majetku a do jeho rozvoje.

Společnost Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí, a.s. působí v regionu s menšími městy a mnoha malými či středně velkými obcemi s řídkou hustotou zástavby (především rodinných domů). Spotřeba pitné vody a odvádění odpadních vod tudíž nepřináší potřebný počet velkých významných odběratelů. Obnova majetku vodovodních i kanalizačních sítí tak představuje v přepočtu na dodané množství vody a její odvádění a čištění mnohem vyšší potřebu finančních zdrojů k udržení její technické úrovně pro budoucí generace.

Citujeme předsedu sdružení oborů vodovodů a kanalizací Praha, Sovak Ing. Františka Baráka. *„Vodárenský majetek celé ČR, tj. všechny sítě a technologie pro výrobu a dodávky pitné vody, její následné odkanalizování a vyčištění, má hodnotu přes 1 bilion korun. V přepočtu pak činí hodnota majetku na jednoho obyvatele 100 tisíc korun. Je-li průměrná doba životnosti vodárenských systémů 50 – 60 let, znamená to, že každý obyvatele naší země musí dát na obnovu zhruba 1 800 – 2 000 korun ročně. Jinak nelze zajistit bezproblémové dodávky pitné vody. Obnova a rekonstrukce sítí je přitom v řadě regionů nedostatečná a v budoucích letech si vyžádá vyšší prostředky. To přinese v některých místech ještě vyšší nárůst ceny vodného a stočného než v letošním roce“.*

Cena vody

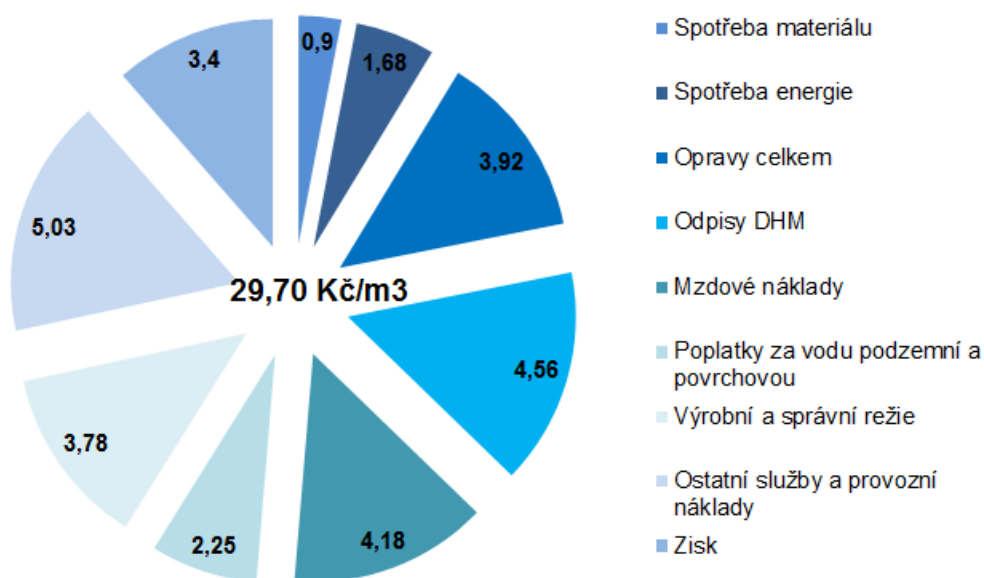
Cena vody se skládá ze dvou složek. Ty jsou označovány jako vodné a stočné.

- Vodné je platbou za dodávku pitné vody z veřejného vodovodu a její distribuci. V domácnosti vzniká povinnost platit vodné vtokem vody do potrubí napojeného bezprostředně za vodoměrem. Právo na vodné má vlastník vodovodu, pokud není ve smlouvě stanoveno, že právo na vodné má provozovatel vodovodu.
- Stočné platíme za odvedení odpadní vody veřejnou kanalizací a její následné čištění. Povinnost platit stočné vzniká v domácnosti okamžikem vtoku odpadní vody do kanalizace. Právo na stočné má vlastník kanalizace, pokud smlouva nestanoví, že právo na stočné má provozovatel kanalizace. Cena stočného většinou činí necelou polovinu z celkové ceny vody.

Cena vody je regulovaná zákonem 274/2001 Sb., prováděcí vyhláškou MZ č. 428/2001 s použitím zákona o cenách č. 526/1990 Sb. a výměrem Ministerstva financí ČR, který mj. stanovuje věcně usměrňované ceny. Pro oblast vody pak stanoví např. omezení kalkulovaných nákladů s ohledem na meziroční nárůst zisku nebo cenu vody, kterou platíme státu. Tato pravidla musí v ČR dodržovat všichni provozovatelé vodovodů a kanalizací.

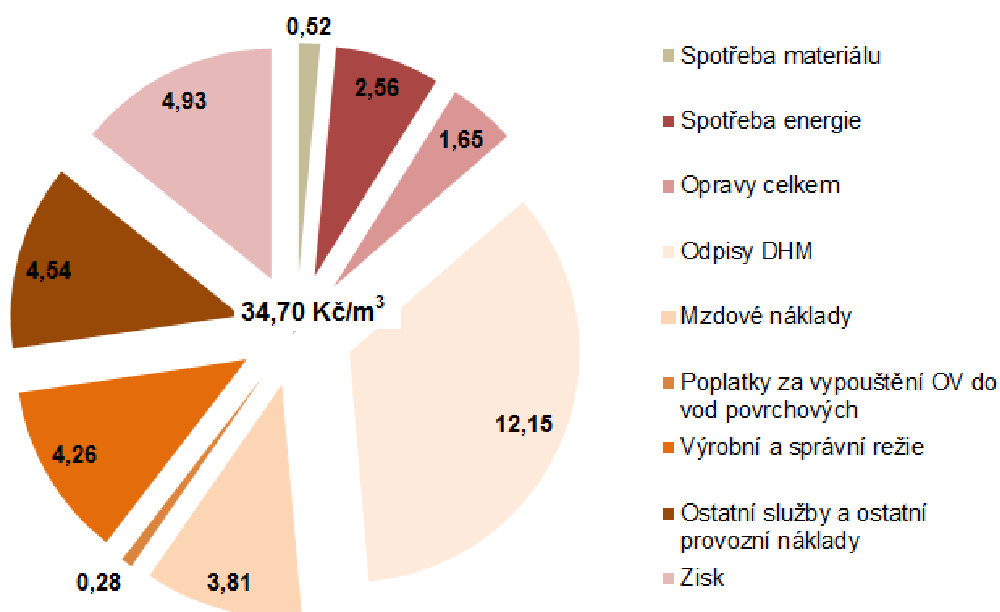
Struktura jednotlivých nákladů na výrobu a dodávku pitné vody (údaje za rok 2014)

	náklady v tis. Kč/rok	přepočet na Kč/m ³
Spotřeba materiálu	2 949	0,9
Spotřeba energie	5 510	1,68
Opravy celkem	12 828	3,92
Odpisy DHM	14 941	4,56
Mzdové náklady	13 681	4,18
Poplatky za vodu podzemní a povrchovou	7 379	2,25
Výrobní a správní režie	12 375	3,78
Ostatní služby a provozní náklady	16 477	5,03
Zisk	11 155	3,4
Cena vodného bez DPH	97 295	29,7

Struktura jednotlivých nákladů na výrobu, odvádění a čištění odpadních vod (rok 2014)

	náklady v tis. Kč/rok	přepočet na Kč/m ³
Spotřeba materiálu	868	0,52
Spotřeba energie	4 258	2,56
Opravy celkem	2 752	1,65
Odpisy DHM	20 237	12,15
Mzdové náklady	6 338	3,81
Poplatky za vypouštění OV do vod povrchových	464	0,28
Výrobní a správní režie	7 098	4,26
Ostatní služby a ostatní provozní náklady	7 560	4,54
Zisk	8 211	4,93
Cena stočného bez DPH	57 786	34,70

Průměrná cena vody v České republice je 81,04 Kč/m³ včetně DPH (<http://www.sovak.cz/cena-vody>), společnost Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí, a.s. se s cenou 74,53 Kč/m³ včetně DPH pohybuje cca 8 % pod středem cenové úrovně.

Platby za vodu v rodinném rozpočtu tvoří v průměru kolem 2 % z celkových výdajů, což je nejméně ze všech energií. Konečná cena vody je v každé oblasti odlišná a závisí na stavu kanalizací, vodovodů, na množství spotřebované vody, ale také na její dostupnosti a výši investic.

Celkový objem investic VAKu do rozvoje a obnovy vodohospodářského majetku v letech 1994 – 2014

<i>rok</i>	<i>1994</i>	<i>1995</i>	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>
mil. Kč	55,6	46,7	15,0	17,0	46,9	50,9	37,7	31,8	21,0	20,4
<i>rok</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
mil. Kč	55,0	50,9	89,3	63,8	35,3	32,1	37,5	34,4	63,6	87,6

Závěr

Způsob privatizace vodárenských společností na území bývalého okresu Ústí nad Orlicí v roce 1994 byl tehdejšími starosty měst a obcí zvolen odpovědně. Vložení vodohospodářského majetku obcí do akciové společnosti zaručuje v současnosti i do budoucna významný prostor pro vliv na fungování společnosti. Cena vody, investice a opravy společného majetku jsou pod kontrolou akcionářů společnosti. Společnost ve svém dlouhodobém záměru předpokládá udržet sociálně přijatelnou cenu vody zároveň s naplňováním plánu financování obnovy majetku. Prostředkem k dosažení těchto cílů je probíhající zefektivňování administrativy a provozu společnosti. Prioritou je spokojenost zákazníků, vstřícné a otevřené jednání a rychlé řešení vzniklých problémů, což napomáhá v budování vztahů se zákazníky, s obchodními partnery a akcionáři.